

Indexy spotřebitelských cen - inflace - říjen 2023

10.11.2023 - Jiří Mrázek, Pavla Šedivá | Český statistický úřad

Spotřebitelské ceny meziměsíčně vzrostly o 0,1 %. Tento vývoj byl ovlivněn zejména růstem cen v oddíle potravin a nealkoholické nápoje a v oddíle odívání a obuv, který byl kompenzován poklesem cen v oddíle bydlení. Meziročně vzrostly spotřebitelské ceny v říjnu o 8,5 %, což bylo o 1,6 procentního bodu více než v září.

Meziměsíční srovnání

Meziměsíčně vzrostly spotřebitelské ceny v říjnu o 0,1 %. V oddíle potravin a nealkoholické nápoje se zvýšily zejména ceny vepřového masa o 5,0 %, vajec o 10,8 %, ovoce o 3,0 %, zeleniny o 2,2 %, polotučného trvanlivého mléka o 5,8 % a másla o 5,0 %. V oddíle odívání a obuv byly vyšší ceny oděvů o 2,2 % a obuvi o 3,2 %. Meziměsíční pokles cen byl zaznamenán především v oddíle bydlení, kde klesly ceny elektřiny o 1,7 %, zemního plynu o 3,0 % a tepla a teplé vody o 0,8 %. Z potravin byly nižší zejména ceny nealkoholických nápojů o 2,0 %, drůbežího masa o 2,3 %, brambor o 5,4 %, jogurtů o 3,8 % a cukru o 5,2 %.

Ceny zboží úhrnem zůstaly na úrovni měsíce září a ceny služeb vzrostly o 0,2 %.

Meziroční srovnání

„Říjnové zrychlení meziročního růstu cen na 8,5 % bylo způsobeno především loňským promítnutím Úsporného tarifu do cen elektřiny. Pokud bychom tento Úsporný tarif do výpočtu nezahrnuli, cenový růst by činil 5,8 %,“ uvedla Pavla Šedivá, vedoucí oddělení statistiky spotřebitelských cen ČSÚ.

Meziročně vzrostly spotřebitelské ceny v říjnu o 8,5 %, což bylo o 1,6 procentního bodu více než v září. Toto zrychlení¹⁾ meziročního cenového růstu bylo ovlivněno především cenami v oddíle bydlení. Ceny elektřiny zrychlily svůj meziroční růst na 148,6 % (v září 16,5 %) zejména vlivem jejich výrazného poklesu v říjnu 2022 (viz Poznámka). Naopak ceny zemního plynu zpomalily svůj růst na 6,2 % (v září 12,5 %), ceny tepla a teplé vody na 31,0 % (v září 36,2 %) a tuhých paliv na 3,9 % (v září 12,9 %). Na meziroční cenový vývoj měl také vliv mírnější růst cen v oddíle potravin a nealkoholické nápoje. Ceny chleba v říjnu vzrostly o 5,1 % (v září o 10,3 %), zeleniny o 12,4 % (v září o 20,4 %), z čehož ceny brambor byly vyšší o 48,5 % (v září o 63,4 %). Ceny vajec klesly o 6,2 % (v září růst o 7,5 %) a ceny cukru o 11,1 % (v září růst o 44,6 %).

Na meziroční růst cenové hladiny měly v říjnu největší vliv ceny v oddíle bydlení, kde kromě výše uvedeného vzrostly ceny nájemného z bytu²⁾ o 7,9 %, vodného o 16,3 % a stočného o 26,9 %. Druhé v pořadí vlivu byly ceny v oddíle potravin a nealkoholické nápoje (nárůst o 3,7 %). V oddíle rekreace a kultura byly vyšší ceny dovolených s komplexními službami o 11,6 %. V oddíle stravování a ubytování se zvýšily ceny stravovacích služeb o 8,9 % a ceny ubytovacích služeb o 12,2 %. K meziročnímu snížení cenové hladiny přispěly v říjnu ceny v oddíle doprava, kde klesly ceny automobilů o 4,3 % a ceny pohonných hmot a olejů o 7,3 %.

Náklady vlastnického bydlení (imputované nájemné) se meziročně nezměnily (v září růst o 0,1 %). Úhrnný index spotřebitelských cen bez započtení nákladů vlastnického bydlení byl 109,7 %. (Více informací: Metodická poznámka.)

Ceny zboží úhrnem vzrostly o 10,1 % a ceny služeb o 6,1 %.

Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného indexu spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců proti průměru předchozích 12 měsíců byla v říjnu 12,1 % (v září 12,7 %).

Hladina bazického indexu spotřebitelských cen k základnímu období průměr roku 2015 byla v říjnu 148,1 % (v září 148,0 %).

Harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP)³⁾

Podle předběžných výpočtů byla v říjnu meziměsíční změna HICP v Česku 0,0 % a meziroční 9,5 % (v září o 8,3 %). Podle bleskových odhadů Eurostatu byla meziroční změna HICP v říjnu 2023 za Eurozónu 2,9 % (v září 4,3 %), v Německu 3,0 %. Nejvyšší byla v říjnu na Slovensku (7,8 %) a nejnižší v Belgii (pokles o 1,7 %). Podle předběžných údajů Eurostatu byla meziroční změna HICP 27 členských zemí EU v září 4,9 %, což bylo o 1,0 procentního bodu méně než v srpnu. Nejvyšší byla v září v Maďarsku (12,2 %) a nejnižší v Nizozemsku (pokles o 0,3 %).

(Více informací na internetových stránkách Eurostatu: HICP.)

* * *

Od ledna 2024 budou indexy spotřebitelských cen počítány na aktualizovaných vahách, které budou primárně vycházet z výdajů domácností v roce 2022 a budou modifikovány odhadem výdajů roku 2023. Nově vypočítávané indexy budou na všech úrovních spotřebního koše řetězeny k časové řadě indexů o základu průměr roku 2015 = 100. Tím bude zajištěno pokračování této časové řady, ze které budou počítány indexy k dalším základům (předchozí měsíc = 100, stejné období předchozího roku = 100 a index klouzavých průměrů za posledních 12 měsíců k průměru 12 předcházejících měsíců).

¹⁾ **Zrychlení/zpomalení** růstu meziročního cenového indexu je rozdíl mezi aktuálním a předchozím meziročním indexem. Je proto závislé na změně aktuálního meziměsíčního indexu a zároveň na změně základny – meziměsíčního indexu (růstu/poklesu) ve stejném měsíci loňského roku.

²⁾ Nájemné z bytu zahrnuje jak nově uzavřené smlouvy, tak i stávající.

³⁾ HICP neobsahuje imputované nájemné.

<https://www.czso.cz/csu/czso/cri/indexy-spotrebitelskych-cen-inflace-rijen-2023>